



**ASOCIAȚIA FOȘTILOR DEȚINUȚI POLITICI  
ȘI VICTIME ALE DICTATURII DIN ROMÂNIA  
A.F.D.P.R.**

**ASSOCIATION DES ANCIENS DETENUS POLITIQUES DE ROUMANIE  
FORMER ROMANIAN POLITICAL PRISONERS ASSOCIATION**

Str. Mântuleasa nr. 10, București, Sector 3, ROMÂNIA  
Tel / Fax: 021 3172317; Email: centrala@afdpr.ro

Nr. 23 / 31.05.2022

**COMUNICAT DE PRESĂ**

**CERCETĂRILE DE ARHEOLOGIE JUDICIARĂ DESFĂȘURATE LA TÂRGU OCNA,  
JUD. BACĂU (Campania a VII-a / 2022)**

**București, 31 mai 2022. Asociația Foștilor Deținuți Politici din România (AFDPR) împreună cu Fundația Doina Cornea și Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei din Cluj (MNIT), în colaborare cu Secția Parchetelor Militare din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, au desfășurat în perioada 16-20 mai 2022 o nouă campanie de cercetări arheologice în orașul Târgu Ocna, județul Bacău. Acțiunea a avut ca obiectiv continuarea căutărilor pentru descoperirea, recuperarea și identificarea rămășițelor pământești ale deținuților politici decedați în penitenciarul din localitate.**

Începând din vara anului 2020, investigațiile de arheologie judiciară care privesc crimele regimului comunist din România se desfășoară sub patronajul AFDPR. Personalul implicat, care în 2006 a pus bazele acestui domeniu inedit de cercetare în țara noastră în calitate de angajați sau colaboratori ai Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România (IICCR), după mulți ani de activitate în cadrul acestui institut al statului, cu realizări și rezultate remarcabile, în iulie 2020 a fost silit să părăsească instituția și să-și continue proiectele de cercetare alături de AFDPR.

În Penitenciarul-Spital din Târgu Ocna, conform unei evidențe bazată pe surse documentare, în perioada 1950-1964 au fost încarcerate, pe diferite termene de timp, un număr de 843 de persoane condamnate pentru delikte politice, dintre care 74 au decedat în timpul detenției. Situația deceselor este în curs de actualizare datorită verificării și confruntării informațiilor arhivistice cunoscute cu unele documente recent obținute. Morții au fost înhumați în apropierea penitenciarului, pe un teren alăturat cimitirului parohial aflat lângă biserica ortodoxă cu hramul *Sfinții Împărați*. Acest teren a fost folosit cu precădere pentru nevoile funerare ale penitenciarului încă de la începuturile existenței sale, după 1856 când edificiul a fost dat în folosință. Cândva înainte de ultimul război mondial, o porțiune din acest teren aflată înspre biserică a fost separată printr-un gard, fiind înglobată cimitirului parohial, parcela îngrădită servind în continuare pentru înhumarea deținuților morți în penitenciar. Partea de teren rămasă în afara cimitirului împrejmuit a fost în cea mai mare parte arată și folosită multă vreme ca și grădină de legume pentru penitenciar, fiind lucrată cu deținuți.

În perioada regimului comunist, deținuții morți au fost îngropați în zona cimitirului parohial rămasă în folosința penitenciarului, trupurile fiind depuse, fără sicriu, în gropi individuale sau comune, nemarcate la suprafața solului. Conform unor mărturii orale, pe la începutul anilor '50 ai secolului trecut, pe terenul din afara cimitirului unde se renunțase la înmormântări, în locuri rămase necunoscute, au mai fost făcute, totuși, câteva înhumări de deținuți politici. Între 1977 și 1997, timp în care imobilul penitenciarului a adăpostit un sanatoriu pentru bolnavi psihici, aproape toți pacienții decedați aici au fost înmormântați tot în partea cimitirului parohial unde s-au îngropat deținuții. După 1989, această parte a cimitirului a fost ocupată treptat cu locuri de veci acordate credincioșilor din parohie. Ca urmare, mormintele apărute de atunci și până în prezent au afectat, parțial sau integral, multe din mormintele deținuților și ale bolnavilor psihici. Evoluția obiectivă a situației din teren a făcut ca în zona cimitirului unde s-au îngropat deținuții, suprafața rămasă aparent neocupată să se restrângă treptat, în prezent nemaifiind locuri libere. Acest lucru a determinat, în anul 2011, inițierea cercetărilor arheologice pentru a se mai putea descoperi și salva ce se mai putea din

mormintele deținuților politici. De atunci au fost desfășurate șapte campanii de săpături, fiind executate 23 de secțiuni arheologice, la început numai în interiorul cimitirului parohial apoi, din 2018, și în partea vechiului cimitir al deținuților rămasă în afara împrejurării, care astăzi este un teren viran. În interiorul cimitirului au fost practicate 11 secțiuni arheologice, iar în exterior 12, fiind descoperite și cercetate un număr de 87 de morminte, dintre care 80 în secțiunile interioare. În ultima campanie, recent încheiată, au fost executate trei secțiuni, una în interiorul cimitirului (S.21: 2,20 x 1,85 m) și două în exterior (S.22: 26 x 1,20 m / S.23: 25,50 x 1,00 m), în aceste unități de săpătură fiind descoperite 13 morminte. Din totalul celor 87 de morminte identificate și cercetate în toate campaniile, 29 au prezentat anumite caracteristici după care au fost considerate că ar putea aparține unor deținuți politici. Rămășițele pământești ale acestora au fost extrase și recoltate după fiecare campanie, intrând într-un circuit oficial care presupune efectuarea expertizelor medico-legale și antropologice, iar apoi a testelor comparative de genetică umană între materialul osteologic recuperat din săpătură și probe de ADN prelevate de la rudele și urmașii victimelor.

Acțiunea de la Târgu Ocna are o dimensiune recuperatorie, memoria fiind, așa cum se știe, ultima formă de justiție omenească posibilă. Cazul deținuților politici morți în penitenciarul de la Târgu Ocna face obiectul unui dosar de cercetare penală, deschis la Secția Parchetelor Militare ca urmare a unei sesizări oficiale înaintate de către IICCMER în anul 2018, sub mandatul președintelui executiv Radu Preda. Pe lângă răspunderea penală ce putea să revină unor cadre din fosta Securitate și din administrația penitenciarului care se pot face vinovate de moartea acestor oameni, persoane care astăzi nu se mai află în viață, scopul suprem al demersului arheologic vizează posibilitatea de a se putea identifica măcar osemintele deja descoperite și cele care vor mai putea fi recuperate în următoarele campanii de săpături.

Cercetările au fost efectuate de un colectiv de arheologi specializat în astfel de intervenții, alcătuit din Gheorghe Petrov, îndrumător și responsabil științific (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei Cluj), Paul Scrobotă (Muzeul de Istorie și Științele Naturii Aiud), Horațiu Groza (Muzeul de Istorie Turda) și Gabriel Rustoiu (Muzeul Național al Unirii Alba Iulia), alături de care s-au aflat Ramona Maria Mocanu (Muzeul Județean „Ștefan cel Mare” Vaslui) și Radu Alin (Muzeul de Istorie Târgu Ocna). La săpături au participat ca voluntari din partea Ligii Studenților din Iași, drd. Silviu-Emanuel Man și studentul Toma Tataru, ambii de la Facultatea de Istorie a Universității „Alexandru I. Cuza” din Iași. Echipa de arheologi a fost însoțită în teren de reprezentantul Televiziunii Române, domnul Alexandru Munteanu, realizatorul și producătorul serialului documentar *Arheologia Crimei*, care are în pregătire noi episoade pe această temă. La lucrări au fost prezenți domnii Leontin Horațiu Iuhas și Marius Oprea, președintele și vicepreședintele Fundației Doina Cornea.

Activitățile de cercetare s-au desfășurat în prezența procurorilor militari însărcinați cu cercetarea penală a cazului, colonel magistrat Gheorghe Stanciu de la Secția Parchetelor Militare din cadrul Parchetului General și colonel magistrat Octavian Toma de la Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar București, asistați de specialiștii criminaliști agent-șef principal Sorin-Ionel Crimu și agent Ciprian-Romeo Cojocariu, ambii din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Bacău – Biroul Criminalistic al Poliției Municipiului Onești, și de dr. George-Dinu Preda, medic legist la Serviciul Județean de Medicină Legală Bacău.

Acțiunea s-a desfășurat cu acordul Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, iar în plan logistic a fost sprijinită de Primăria orașului Târgu Ocna (primar Cristian Aurelian Ciubotaru), Protopopiatul Ortodox Onești (preot protopop Ioan Bîrgăoanu), Parohia Ortodoxă *Sfinții Împărați* Târgu Ocna (preot Andrei Turcu) și de unele persoane particulare din localitate. Finanțarea campaniei arheologice a fost asigurată din contribuții provenite de la persoane particulare prin intermediul Fundației Doina Cornea din Cluj.

**\* AFDPR face un apel către acei urmași ai victimelor decedate în penitenciarul din Târgu Ocna, care nu au fost încă identificați și contactați, să intre în legătură directă cu responsabilul cercetărilor, d-nul Gheorghe Petrov (tel. 0744516108), în vederea îndeplinirii formalităților necesare pentru raportarea acestora către autoritățile care au în sarcină stabilirea identității osemintelor recuperate.**

**Ilustrație:** Fig.1: Biserica *Sfinții Împărați* cu zona dinspre sud și sud-vest a cimitirului unde au fost înhumați deținuții (Vedere dinspre sud-vest); Fig.2: Morminte intercalate descoperite în Secțiunea 21 din interiorul cimitirului parohial; Fig.3: Secțiunea 22 executată în necropola deținuților, pe terenul viran de lângă cimitir; Fig.4: Dezvelirea osemintelor dintr-un mormânt descoperit în Secțiunea 23, practicată în exteriorul cimitirului.

**Sergiu RIZESCU**

**Președinte al AFDPR**